

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 10.10.2007
COM(2007) 575 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση

{COM(2007) 574 τελικό}
{SEC(2007) 1278}
{SEC(2007) 1279}
{SEC(2007) 1280}
{SEC(2007) 1283}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση

1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Οι θάλασσες είναι ζωτικής σημασίας για την Ευρώπη. Οι θαλάσσιες εκτάσεις και οι ακτές της Ευρώπης έχουν μεγάλη σημασία για την ευμάρεια και την οικονομική της ευημερία. Είναι εμπορικοί δρόμοι, ρυθμιστές του κλίματος, πηγή τροφής, ενέργειας και πόρων καθώς και αγαπημένος χώρος κατοικίας και ψυχαγωγίας των πολιτών της.

Η διαλογική μας σχέση με τη θάλασσα είναι πιο έντονη, πιο ποικίλη και πιο προσοδοφόρα από ποτέ. Ωστόσο αρχίζουν να διαφαίνονται κάποιες δυσκολίες. Βρισκόμαστε σε ένα σταυροδρόμι όσον αφορά τη σχέση μας με τους ωκεανούς.

Αφενός η τεχνολογία και η τεχνογνωσία μας επιτρέπουν να εκμεταλλευτούμε ακόμα περισσότερο τον θαλάσσιο πλούτο και οι Ευρωπαίοι συρρέουν όλο και πιο μαζικά στις ευρωπαϊκές ακτές για να επωφεληθούν από τον πλούτο αυτό. Αφετέρου, το σωρευτικό αποτέλεσμα από όλη αυτή τη δραστηριότητα οδηγεί σε συγκρούσεις για τη χρήση του θαλάσσιου χώρου και στην υποβάθμιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, από το οποίο εξαρτάται το υπόλοιπο περιβάλλον.

Η Ευρώπη πρέπει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα αυτό. Ειδικότερα στο πλαίσιο της ταχείας παγκοσμιοποίησης και της κλιματικής αλλαγής η επίλυση του προβλήματος καθίσταται επείγουσα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνώρισε την ανάγκη αυτή και δρομολόγησε μια ευρεία συνολική διαβούλευση και ανάλυση για τη σχέση της Ευρώπης με τη θάλασσα¹. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς ανταποκρίθηκαν μαζικά στη διαβούλευση αυτή, γεγονός το οποίο καταδεικνύει σαφώς τη τεράστια δυναμική των θαλασσών και το εύρος της πρόκλησης που έχουμε να αντιμετωπίσουμε εάν επιθυμούμε τη βιώσιμη αξιοποίηση αυτής της δυναμικής. Από τη διαβούλευση προέκυψε επίσης πληθώρα ιδεών ως προς τον τρόπο με τον οποίο η Ευρώπη μπορεί να αντιμετωπίσει αυτή την πρόκληση.

Με βάση το πολύτιμο αυτό υλικό η Επιτροπή προτείνει μια Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία θα θεμελιώνεται στη σαφή παραδοχή ότι όλα τα θέματα που σχετίζονται με τους ωκεανούς και τις θάλασσες της Ευρώπης διασυνδέονται και ότι οι πολιτικές που συνδέονται με τη θάλασσα πρέπει να αναπτύσσονται συνεκτικά εάν θέλουμε να αποκομίσουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα.

¹ Βλ. Έκθεση σχετικά με τη διαδικασία διαβούλευσης COM(2007) 574. Βλ. επίσης: Πράσινη βίβλος για τη μελλοντική θαλάσσια πολιτική της Ένωσης: Ένα ευρωπαϊκό όραμα για τους ωκεανούς και τις θάλασσες. COM(2006) 275.

Αυτή η ολοκληρωμένη, διατομεακή προσέγγιση υποστηρίχθηκε θερμά από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς. Η εφαρμογή της θα απαιτήσει ενισχυμένη συνεργασία και αποτελεσματικό συντονισμό όλων των πολιτικών που συνδέονται με τη θάλασσα στα διαφορετικά επίπεδα λήψης αποφάσεων.

Μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική θα αυξήσει την ικανότητα της Ευρώπης να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και της ανταγωνιστικότητας, της κλιματικής αλλαγής, της υποβάθμισης του θαλάσσιου περιβάλλοντος, της ασφάλειας και της προστασίας της ναυτιλίας καθώς και της ενεργειακής ασφάλειας και βιωσιμότητας. Η πολιτική αυτή πρέπει να βασίζεται στην αριστεία στον τομέα της θαλάσσιας έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας, στην ατζέντα της Λισαβόνας για την απασχόληση και την ανάπτυξη καθώς και στην ατζέντα του Gothenburg για την αειφόρο ανάπτυξη.

Μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική της ΕΕ:

- **Θα αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο χαράσσουμε πολιτική και λαμβάνουμε αποφάσεις - δεν ενδείκνυται πλέον σε κανένα επίπεδο η τμηματική ανάπτυξη πολιτικής και λήψη αποφάσεων. Οι αλληλεπιδράσεις πρέπει να γίνουν κατανοητές και να λαμβάνονται υπόψη· πρέπει να αναπτυχθούν κοινά εργαλεία· να εντοπιστούν και να αξιοποιηθούν συνέργειες· και να αποφευχθούν ή να επιλυθούν οι διαφορές.**
- **Θα καταρτίσει και θα υλοποιήσει ένα πρόγραμμα εργασίας- τα μέτρα με βάση τις διαφορετικές τομεακές πολιτικές πρέπει να ενταχθούν σε ένα συνεκτικό πλαίσιο πολιτικής. Το σχέδιο δράσης το οποίο συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση μας δίνει μια σαφή ιδέα της ποικιλίας και του μεγέθους του έργου που έχουμε μπροστά μας. Τα ακόλουθα σχέδια έχουν ιδιαίτερη σημασία:**
 - Ένας Ευρωπαϊκός χώρος θαλάσσιων μεταφορών χωρίς σύνορα
 - Μια Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη θαλάσσια έρευνα
 - Εθνικές ολοκληρωμένες θαλάσσιες πολιτικές οι οποίες θα αναπτυχθούν από τα κράτη μέλη
 - Ένα Ευρωπαϊκό δίκτυο για τη θαλάσσια εποπτεία
 - Ένας οδικός χάρτης για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό των κρατών μελών
 - Μια στρατηγική για τον περιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στις παράκτιες περιοχές
 - Μείωση των εκπομπών CO₂ και της ρύπανσης που προκαλείται από τη ναυτιλιακή δραστηριότητα
 - Εξάλειψη της «πειρατικής» αλιείας καθώς και καταστροφικών αλιευτικών πρακτικών όπως είναι η αλιεία στην ανοικτή θάλασσα με τράτες βυθού
 - Ένα ευρωπαϊκό δίκτυο συναφών προς τη θάλασσα συνεργατικών σχηματισμών (maritime clusters)
 - Αναθεώρηση των παρεκκλίσεων που προβλέπει το κοινοτικό εργατικό δίκαιο όσον αφορά τους τομείς της ναυτιλίας και της αλιείας

Η παρούσα ανακοίνωση θέτει τα θεμέλια για το πλαίσιο διακυβέρνησης και για τα απαραίτητα διατομεακά εργαλεία για τη χάραξη μιας ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής της ΕΕ και παρουσιάζει τις κύριες δράσεις που θα λάβει η Επιτροπή κατά τη διάρκεια της τρέχουσας θητείας. Οι δράσεις αυτές θα βασίζονται στις αρχές της επικουρικότητας και της ανταγωνιστικότητας, στην προσέγγιση με βάση τα οικοσυστήματα και στη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ

Η Ευρώπη διαθέτει ακτογραμμή 70.000 χλμ και περιβάλλεται από δύο ωκεανούς και τέσσερις θάλασσες: Τον Ατλαντικό και τον Αρκτικό ωκεανό, τη Βαλτική, τη Βόρεια Θάλασσα, τη Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα. Οι θαλάσσιες περιφέρειες της ΕΕ συμβάλλουν στο 40% περίπου του ΑΕΠ και αντιπροσωπεύουν αντίστοιχο ποσοστό του πληθυσμού της.

Συνεπώς η ευημερία της Ευρώπης συνδέεται άρρηκτα με τη θάλασσα. Τα ναυπηγεία και η ναυτιλία, οι λιμένες και η αλιεία παραμένουν καιρίας σημασίας θαλάσσιες δραστηριότητες, αλλά η υπεράκτια παραγωγή ενεργειακών πόρων (περιλαμβανομένου του πετρελαίου, του φυσικού αερίου και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας), καθώς και ο παράκτιος και θαλάσσιος τουρισμός προσφέρουν επίσης τεράστια εισοδήματα. Τα θαλάσσια λιμάνια και η ναυτιλία επιτρέπουν στην Ευρώπη να επωφελείται από την ταχεία ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου και να διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στην παγκόσμια οικονομία, ενώ η εκμετάλλευση των ορυκτών πόρων, η υδατοκαλλιέργεια, η γαλάζια βιοτεχνολογία και οι αναδυόμενες υποθαλάσσιες τεχνολογίες αποτελούν ολοένα και περισσότερο σημαντικές επιχειρηματικές ευκαιρίες. Εξίσου σημαντική είναι και η ψυχαγωγική, αισθητική και πολιτιστική αξιοποίηση των θαλασσών καθώς και οι υπηρεσίες οικοσυστήματος που προσφέρουν.

Προϋπόθεση για την ανταγωνιστικότητα των κλάδων αυτών είναι να εξασφαλίσουμε την αειφόρο χρήση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Το ότι οι παράκτιες περιφέρειες γίνονται ολοένα και πιο ευάλωτες, τα παράκτια ύδατα ολοένα και πιο δημοφιλή, ο ρόλος των ωκεανών στο κλιματικό σύστημα όλο και πιο σημαντικός και το γεγονός ότι το θαλάσσιο περιβάλλον υποβαθμίζεται ολοένα και πιο πολύ, είναι λόγοι για να επικεντρωθούμε περισσότερο στους ωκεανούς και στις θάλασσές μας.

Η βιωσιμότητα των ωκεανών, η οποία συνδέεται άρρηκτα με την κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται σήμερα ευρέως ως σημαντική παγκόσμια πρόκληση.

Ο αυξανόμενος ανταγωνισμός για τη χρησιμοποίηση θαλάσσιου χώρου και οι σωρευτικές επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στα θαλάσσια οικοσυστήματα καθιστούν ακατάλληλο πλέον το σημερινό αποσπασματικό τρόπος λήψεως αποφάσεων όσον αφορά τα συναφή προς τη θάλασσα ζητήματα και απαιτούν μια προσέγγιση η οποία θα βασίζεται σε μεγαλύτερη συνεργασία και ολοκλήρωση. Για μεγάλο χρονικό διάστημα οι πολιτικές σχετικά, πχ., με τις θαλάσσιες μεταφορές, την αλιεία, την ενέργεια, την εποπτεία και τον έλεγχο των θαλασσών, τον τουρισμό, το θαλάσσιο περιβάλλον και τη θαλάσσια αλιεία αναπτύχθηκαν σε διαφορετικές τροχιές, οδηγώντας, κατά καιρούς, σε αναποτελεσματικότητα, έλλειψη συνοχής και συγκρούσεις που αφορούν ζητήματα χρήσης του θαλάσσιου χώρου.

Με βάση αυτή τη παραδοχή, η Επιτροπή οραματίζεται μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική η οποία θα καλύπτει όλες τις πτυχές της σχέσης μας με τους ωκεανούς και τις θάλασσες. Η καινοτόμος και ολιστική αυτή προσέγγιση θα προσφέρει ένα συνεκτικό πλαίσιο πολιτικής που θα επιτρέψει τη βέλτιστη και αειφόρο ανάπτυξη όλων των δραστηριοτήτων που συνδέονται με τη θάλασσα.

3. ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΑΡΑΞΗ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική απαιτεί ένα πλαίσιο διακυβέρνησης που εφαρμόζει την ολοκληρωμένη προσέγγιση σε κάθε επίπεδο, καθώς και οριζόντια και διατομεακά μέσα πολιτικής. Παράλληλα θα πρέπει να θεμελιώνεται σε μια ισχυρή οικονομική βάση, η οποία θα συνεκτιμά τα αποτελέσματα των προπαρασκευαστικών πράξεων.

3.1. Εφαρμογή της ολοκληρωμένης προσέγγισης στη θαλάσσια διακυβέρνηση

Η Επιτροπή δημιούργησε μια υπηρεσία για τη θαλάσσια πολιτική επιφορτισμένη με την ανάλυση των συναφών προς τη θάλασσα ζητημάτων και των συναφών πολιτικών, το συντονισμό μεταξύ των τομεακών πολιτικών, τη μέριμνα για την διασφάλιση της μεταξύ τους αλληλεπίδρασης και τη δοκιμαστική ανάπτυξη διατομεακών μέσων χάραξης πολιτικής. Άρχισε επίσης να προωθεί την προσέγγιση υπηρεσιών - οργανισμών της ΕΕ τα καθήκοντα των οποίων συνδέονται με τη θάλασσα με στόχο να διασφαλίσει τη συλλογική τους συμβολή στην ανάπτυξη της θαλάσσιας πολιτικής.

Καλύτερες κανονιστικές αρχές θα καθοδηγήσουν την Επιτροπή στις εργασίες χάραξης θαλάσσιας πολιτικής από το αρχικό της στάδιο επεξεργασίας: ο εντοπισμός σημαντικών πρωτοβουλιών που συνδέονται με τη θάλασσα στα μέσα ετήσιου σχεδιασμού και προγραμματισμού, η διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών και με τα ενδιαφερόμενα μέρη, η εκτίμηση των επιπτώσεων και οι διυπηρεσιακές ομάδες εργασίας θα βοηθήσουν να εξασφαλιστεί ότι η Επιτροπή είναι σε θέση να σχεδιάζει και να παρέχει πραγματικά ολοκληρωμένες προτάσεις.

Άλλα θεσμικά όργανα και παράγοντες της ΕΕ καλούνται να εξετάσουν βέλτιστους τρόπους με τους οποίους είναι δυνατόν να εφαρμοστεί συστηματικά η ολοκληρωμένη προσέγγιση στα θέματα θαλάσσιας πολιτικής. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν ξεκινήσει την ανάπτυξη μηχανισμών συνεργασίας στο πλαίσιο της χάραξης πολιτικής για θέματα που αφορούν τη θάλασσα. Όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς πρέπει να συμμετάσχουν στη διαδικασία διακυβέρνησης και καλούνται να συνεχίσουν να επισημαίνουν στην Επιτροπή οποιαδήποτε κοινοτική διάταξη θεωρούν ότι αντίκειται στους στόχους μιας ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής.

• Η Επιτροπή:

- Θα καλέσει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν ολοκληρωμένες εθνικές θαλάσσιες πολιτικές, σε στενή συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς, ιδιαίτερα στις παράκτιες περιφέρειες.
- Θα προτείνει το 2008 ένα σύνολο κατευθυντήριων γραμμών για αυτές τις ολοκληρωμένες εθνικές θαλάσσιες πολιτικές και από το 2009 θα υποβάλει ετησίως εκθέσεις σχετικά με τα μέτρα της ΕΕ και των κρατών μελών ως προς το θέμα αυτό.
- Θα δημιουργήσει μια δομή διαβούλευσης των ενδιαφερομένων μερών, η οποία θα τροφοδοτεί την ανάπτυξη της θαλάσσιας πολιτικής και θα επιτρέπει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.

3.2. Μέσα για τη χάραξη μιας ολοκληρωμένης πολιτικής

Ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο διακυβέρνησης που σχετίζεται με θαλάσσιες υποθέσεις πρέπει να βασίζεται σε μέσα οριζόντιου σχεδιασμού τα οποία τέμνουν τις τομεακές θαλάσσιες πολιτικές και στηρίζουν την από κοινού χάραξη πολιτικής. Τα παρακάτω τρία μέσα έχουν ιδιαίτερη σημασία: η θαλάσσια επιτήρηση, που είναι καίριας σημασίας για την ασφαλή χρήση του θαλάσσιου χώρου· ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός ο οποίος αποτελεί καίριας σημασίας εργαλείο σχεδιασμού για τη λήψη αποφάσεων με γνώμονα την αειφορία· και μια συνεκτική και προσβάσιμη πηγή δεδομένων και πληροφοριών.

3.2.1. Ένα Ευρωπαϊκό δίκτυο για τη θαλάσσια εποπτεία

Η θαλάσσια επιτήρηση είναι υψίστης σημασίας για την ασφαλή χρήση της θάλασσας και την προστασία των θαλάσσιων συνόρων της Ευρώπης. Η βελτίωση και η αριστοποίηση των δραστηριοτήτων θαλάσσιας επιτήρησης και η διαλειτουργικότητα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι σημαντική καθώς με αυτό τον τρόπο η Ευρώπη μπορεί να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις και τις απειλές που συνδέονται με την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας, τη θαλάσσια ρύπανση, την επιβολή του νόμου και την ασφάλεια γενικότερα.

Τα κράτη μέλη είναι αρμόδια για τη θαλάσσια επιτήρηση αλλά οι περισσότερες δραστηριότητες και απειλές που αντιμετωπίζουν έχουν διακρατικό χαρακτήρα. Στα περισσότερα κράτη μέλη οι δραστηριότητες επιτήρησης σχετικά με την αλιεία, το περιβάλλον, τον έλεγχο των θαλασσών ή τη μετανάστευση εμπίπτουν στην αρμοδιότητα διαφορετικών υπηρεσιών επιβολής που λειτουργούν ανεξάρτητα μεταξύ τους. Αυτό συχνά οδηγεί σε ελλιπή αξιοποίηση των ήδη ανεπαρκή πόρων.

Συνεπώς η Επιτροπή συνηγορεί υπέρ της ανάγκης για υψηλότερο βαθμό συντονισμού σε θέματα θαλάσσιας επιτήρησης μέσω της στενότερης συνεργασίας των υπηρεσιών ακτοφυλακής εντός των κρατών μελών αλλά και μεταξύ αυτών καθώς και μεταξύ άλλων οικείων οργανισμών και υπηρεσιών.

Η σταδιακή υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου δικτύου παρακολούθησης σκαφών και συστημάτων ηλεκτρονικής πλοήγησης (e-navigation) για τα ευρωπαϊκά παράκτια ύδατα και την ανοικτή θάλασσα, περιλαμβανομένης και της δορυφορικής παρακολούθησης καθώς και του συστήματος της Ταυτοποίησης και Παρακολούθησης Μεγάλης Ακτίνας (LRIT), θα προσφέρει επίσης ένα πολύτιμο εργαλείο στις δημόσιες υπηρεσίες.

• Η Επιτροπή:

- Θα προωθήσει τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των ακτοφυλακών των κρατών μελών και των οικείων υπηρεσιών.
- Θα λάβει μέτρα για την αύξηση της διαλειτουργικότητας του συστήματος επιτήρησης, για την προσέγγιση υφιστάμενων συστημάτων παρακολούθησης και ανίχνευσης τα οποία χρησιμοποιούνται για τη θαλάσσια ασφάλεια και προστασία, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, τον έλεγχο της αλιείας, τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων και άλλες δραστηριότητες επιβολής του νόμου.

3.2.2. Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός και Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών (Integrated Coastal Zone Management- ICZM)

Τα υφιστάμενα χωροταξικά πλαίσια έχουν κυρίως χερσαίο προσανατολισμό και σπανίως εξετάζουν τις επιπτώσεις της παράκτιας ανάπτυξης στη θάλασσα και αντιστρόφως. Πρέπει να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις που προκύπτουν από τις ολοένα και πιο ανταγωνιστικές χρήσεις της θάλασσας, που κυμαίνονται από τις θαλάσσιες μεταφορές, την αλιεία, την υδατοκαλλιέργεια, τις δραστηριότητες αναψυχής, την υπεράκτια παραγωγή ενεργειακών πόρων στην ανοικτή θάλασσα έως άλλες μορφές εκμετάλλευσης του θαλάσσιου βυθού.

Ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός αποτελεί συνεπώς θεμελιώδες εργαλείο για την αειφόρο ανάπτυξη θαλάσσιων και παράκτιων ζωνών και για την αποκατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Ευρώπης.

Σύμφωνα με σύσταση της ΕΕ², τα κράτη μέλη άρχισαν να χρησιμοποιούν την ICZM με στόχο τη ρύθμιση της χωροταξικής ανάπτυξης των οικονομικών δραστηριοτήτων και την κατάρτιση χωροταξικών συστημάτων για τα παράκτια ύδατα της Ευρώπης. Και τα δύο αυτά μέσα συμβάλλουν στην τήρηση των δεσμεύσεων που απορρέουν από τη Θεματική Στρατηγική για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος³ και προσφέρουν μεγαλύτερη δυνατότητα πρόβλεψης στις επιχειρήσεις όσον αφορά το σχεδιασμό των μελλοντικών τους επενδύσεων. Θα δημιουργηθεί ένα σύστημα ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των αρχών που δραστηριοποιούνται στο θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και συμμετέχουν στην ICZM.

Η λήψη αποφάσεων στον τομέα αυτό εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο απαιτείται μια δέσμευση σε κοινές αρχές και κατευθυντήριες αρχές με στόχο τη διευκόλυνση της διαδικασίας κατά ευέλικτο τρόπο καθώς και μέριμνα για το σεβασμό των περιφερειακών θαλάσσιων οικοσυστημάτων που εκτείνονται πέρα από τα εθνικά θαλάσσια σύνορα.

• Η Επιτροπή:

- Θα αναπτύξει οδικό χάρτη το 2008 με στόχο τη διευκόλυνση της ανάπτυξης του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού από τα κράτη μέλη.

3.2.3. Δεδομένα και ενημέρωση

Η διαθεσιμότητα και η εύκολη πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα φυσικών δεδομένων και αυτών που σχετίζονται με την ανθρώπινη δραστηριότητα στους ωκεανούς αποτελούν τη βάση για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων σχετικά με τη θαλάσσια πολιτική. Λόγω της τεράστιας ποσότητας δεδομένων που συλλέγονται και αποθηκεύονται σε όλη την Ευρώπη για ποικίλους σκοπούς, έχει μεγάλη σημασία η δημιουργία μιας κατάλληλης βάσης θαλάσσιων δεδομένων και πληροφοριών.

Τα δεδομένα αυτά πρέπει να συγκεντρωθούν σε ένα περιεκτικό και συμβατό σύστημα και να είναι προσβάσιμα ως εργαλείο το οποίο επιτρέπει την καλύτερη διακυβέρνηση, την επέκταση

² Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών στην Ευρώπη (2002/413/ΕΚ).

³ Βλ. Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί θεσπίσεως πλαισίου για κοινοτική δράση στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (Οδηγία για τη θαλάσσια στρατηγική)- COM(2005)505.

υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας και την αειφόρο θαλάσσια ανάπτυξη. Πρόκειται για σημαντική πρωτοβουλία με πολλές διαστάσεις και θα πρέπει να αναπτυχθεί σύμφωνα με ένα σαφές και συνεκτικό σχέδιο, το οποίο θα είναι ενταγμένο σε πολυετές χρονοδιάγραμμα.

- **Η Επιτροπή:**

- **Θα λάβει μέτρα το 2008 με στόχο τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού δικτύου Θαλάσσιων παρατηρήσεων και δεδομένων⁴, και θα προωθήσει την πολυδιάστατη χαρτογράφηση των υδάτων των κρατών μελών, με στόχο τη βέλτιστη πρόσβαση σε δεδομένα υψηλής ποιότητας.**

4. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ

Η ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική της ΕΕ θα επικεντρώσει τη δράση της κυρίως στους εξής πέντε τομείς:

4.1. Στη μεγιστοποίηση της αειφόρου χρήσης των ωκεανών και των θαλασσών

Πρώτος στόχος της ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής της ΕΕ είναι να δημιουργήσει τις βέλτιστες συνθήκες για την αειφόρο χρήση των ωκεανών και των θαλασσών, επιτρέποντας την ανάπτυξη των θαλάσσιων τομέων και των παράκτιων περιφερειών.

Σε πολλά κράτη μέλη η πρόσφατη ανάπτυξη της θαλάσσιας οικονομίας υπήρξε υψηλότερη σε σχέση με εκείνη της οικονομίας στο σύνολό της, ιδιαίτερα σε περιφέρειες που δραστηριοποιούνται στον τομέα των θαλάσσιων εφοδιαστικών και μεταφορικών αλυσίδων (maritime logistics). Η κίνηση των εμπορευματοκιβωτίων αυξήθηκε σημαντικά από το 2000 και αναμένεται να τριπλασιαστεί έως το 2020. Οι περιφέρειες οι οποίες δραστηριοποιούνται σε άλλες αγορές ισχυρής ανάπτυξης, όπως είναι ο θαλάσσιος εξοπλισμός, η υπεράκτια παραγωγή αιολικής ενέργειας, τα σκάφη αναψυχής και τα κρουαζιερόπλοια, θα εξακολουθήσουν να επωφελούνται από την ανάπτυξη αυτή. Είναι επίσης σημαντικές οι προοπτικές των ευρωπαϊκών βιομηχανιών όσον αφορά την ανάπτυξη θαλάσσιων προϊόντων τεχνολογίας αιχμής τα οποία μπορεί να βρεθούν στην πρωτοπορία των παγκόσμιων αγορών λόγω της σημαντικής εμπειρογνομosύνης της Ευρώπης σε θέματα θαλάσσιας τεχνολογίας.

Ωστόσο, μεγάλο μέρος της δυναμικής που αναπτύσσεται παραμένει ανεκμετάλλευτη. Απαιτείται ένα σύγχρονο στρατηγικό όραμα για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας, της ασφάλειας και της προστασίας της ναυτιλίας, των λιμένων και των συναφών κλάδων εάν επιθυμούμε να επιτύχουμε την αειφόρο ανάπτυξη των δραστηριοτήτων που συνδέονται με τη θάλασσα εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι οι θαλάσσιες δραστηριότητες αναπτύσσονται με τρόπο ο οποίος δεν απειλεί την ευρωστία του θαλάσσιου οικοσυστήματος.

Η ναυτιλία είναι ζωτικής σημασίας για το διεθνές και εσωτερικό εμπόριο της Ευρώπης και παραμένει η ραχοκοκαλιά των συναφών προς τη θάλασσα συνεργατικών σχηματισμών **Ωστόσο, ο κλάδος αυτός θα συνεχίσει να ευημερεί μόνον εφόσον η Ένωση εξακολουθήσει να εργάζεται με στόχο την επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου θαλάσσιας ασφάλειας και προστασίας, το οποίο θα συμβάλει στη διαφύλαξη της ανθρώπινης ζωής και του περιβάλλοντος και θα προωθήσει ταυτόχρονα ισότιμες συνθήκες ανταγωνισμού σε διεθνές επίπεδο.**

⁴ Με βάση, μεταξύ άλλων, την πρωτοβουλία GMES.

Μολονότι οι θαλάσσιες μεταφορές είναι ανησυχητική πηγή ατμοσφαιρικής ρύπανσης και εκπομπών CO₂, εξακολουθούν να αποτελούν πολύ πιο αποδοτικό από άποψη ενέργειας μέσο μεταφοράς από ότι οι οδικές μεταφορές. Για το λόγο αυτό και λόγω της ανάγκης να μειωθούν τα φορτηγά στο υπερφορτωμένο οδικό δίκτυο της Ευρώπης, μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική υποστηρίζει θερμά την προώθηση της ασφαλούς και αξιόπιστης ναυτιλίας. Τα σημερινά κοινοτικά προγράμματα [ΔΕΔ-M, (TEN-T), και MARCO POLO] θα εξακολουθήσουν να στηρίζουν τη δημιουργία δικτύων θαλάσσιων αρτηριών/θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων. Η μελλοντική ανάπτυξη των ΔΕΔ πρέπει επίσης να λάβει πλήρως υπόψη την ολοένα μεγαλύτερη αξιοποίηση των θαλασσών στον ενεργειακό τομέα.

Ωστόσο, η ναυτιλία εξακολουθεί να μειονεκτεί σε σχέση με άλλα μέσα μεταφορών. Άλλοι τρόποι μεταφοράς απολαύουν μεγαλύτερων δημόσιων επενδύσεων. Επιπλέον, η ακτοπολική σύνδεση δύο λιμένων στην ΕΕ υπόκειται σε περισσότερο πολύπλοκες και πιο χρονοβόρες διαδικασίες σε σχέση με την οδική σύνδεση, καθώς δεν υφίσταται ακόμη στην πραγματικότητα εσωτερική αγορά για θαλάσσιες μεταφορές στην Ευρώπη. Για την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού του ναυτιλιακού κλάδου στην Ευρώπη πρέπει να εξαιρεθεί αυτό το μειονέκτημα των θαλάσσιων μεταφορών σε σχέση με άλλους τρόπους μεταφοράς, μέσω της απλούστευσης των διοικητικών και τελωνειακών διατυπώσεων όσον αφορά τις ναυτιλιακές υπηρεσίες εντός της ΕΕ.

- **Η Επιτροπή, με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των θαλάσσιων μεταφορών στην Ευρώπη και την εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητάς τους:**
 - **Θα προτείνει έναν Ευρωπαϊκό χώρο θαλάσσιων μεταφορών χωρίς σύνορα·**
 - **Θα προετοιμάσει μια συνεκτική στρατηγική για τις θαλάσσιες μεταφορές για το 2008-2018**

Οι Ευρωπαϊκοί θαλάσσιοι λιμένες αποτελούν άλλο ένα απαραίτητο σύνδεσμο στην εφοδιαστική και μεταφορική αλυσίδα (logistic chain) από την οποία εξαρτάται η ευρωπαϊκή οικονομία. Αποτελούν κέντρα οικονομικής δραστηριότητας που διαδραματίζουν καίριο ρόλο για τον καθορισμό της ποιότητας του πέριξ αστικού και φυσικού περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης παρατηρούμε μια χωρίς προηγούμενο ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου. Δεδομένου ότι 90% του εξωτερικού εμπορίου της Ευρώπης και σχεδόν 40% του εσωτερικού της εμπορίου πραγματοποιείται μέσα από τους λιμένες της, είναι εύκολο να κατανοήσουμε τις δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν οι ευρωπαϊκοί λιμένες σε περίπτωση αυξημένης ζήτησης. Η ανάπτυξη της χωρητικότητά τους πρέπει να αντικατοπτρίζει την ανάπτυξη τόσο του εσωτερικού όσο και του διεθνούς εμπορίου στην Ευρώπη και να είναι συμβατή με συναφείς στόχους πολιτικής της ΕΕ, ιδιαίτερα με εκείνους που αφορούν το περιβάλλον και την ανταγωνιστικότητα.

- **Η Επιτροπή:**
 - **Θα προτείνει μια νέα πολιτική για τους λιμένες, λαμβάνοντας υπόψη τους πολλαπλούς ρόλους των λιμένων και το ευρύτερο πλαίσιο της ευρωπαϊκής εφοδιαστικής και μεταφορικής (maritime logistics)**

- Θα υποβάλει προτάσεις για τη μείωση των επιπέδων ρύπανσης του αέρα από τα πλοία σε λιμένες, με την εξάλειψη, συγκεκριμένα, των φορολογικών μειονεκτημάτων για τα πλοία που χρησιμοποιούν το χερσαίο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας·
- Θα εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή της κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην ανάπτυξη των λιμένων .

Η θαλάσσια εφοδιαστική και μεταφορική αλυσίδα της Ευρώπης προϋποθέτει τεχνολογίες αιχμής όσον αφορά τους κλάδους της ναυπηγικής και της επιδιόρθωσης και του εξοπλισμού πλοίων και η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να βασιστεί σε πρωτοβουλίες οι οποίες έχουν στεφθεί με επιτυχία⁵ για να προωθήσει την ανάπτυξη αυτών των κλάδων και κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Θα πρέπει να γίνουν περισσότερες επενδύσεις στη θαλάσσια έρευνα και τεχνολογία για την επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης δίχως περαιτέρω υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Οι επενδύσεις αυτές θα προσφέρουν επίσης νέες ευκαιρίες. Χάρη στις τεχνολογίες που βασίζονται στο σεβασμό του περιβάλλοντος, οι οποίες επιτρέπουν την ανάπτυξη των θαλάσσιων δραστηριοτήτων διαφυλάσσοντας παράλληλα το θαλάσσιο περιβάλλον, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις θα εξακολουθήσουν να προπορεύονται μολονότι οι προδιαγραφές γίνονται πιο αυστηρές σε διεθνές επίπεδο και αναπτύσσονται νέοι και πολλά υποσχόμενοι κλάδοι όπως είναι αυτός της γαλάζιας βιοτεχνολογίας, της υπεράκτιας παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, της υποβρύχιας τεχνολογίας και εξοπλισμού και της θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας.

Η τεχνολογία επιτρέπει επίσης στην Ευρώπη να αξιοποιεί πλήρως τις θαλάσσιες πηγές πετρελαίου και φυσικού αερίου⁶ καθώς και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τις δυνατότητες που προσφέρει η θάλασσα στη μεταφορά ενέργειας, πολλαπλασιάζοντας τα δίκτυα μεταφοράς ενέργειας και ενισχύοντας έτσι την ασφάλεια του εφοδιασμού με ενέργεια. Η ενεργειακή κατάσταση της Ευρώπης δείχνει ότι οι δυνατότητες συνέργειας μεταξύ των ενεργειακών και θαλάσσιων πολιτικών θα αυξηθούν⁷. Σχετικά με το θέμα αυτό, η ανακοίνωση της Επιτροπής τον Ιανουάριο του 2007⁸ σχετικά με μια ενεργειακή στρατηγική για την Ευρώπη αναγνώριζε την ανάγκη για την ανάπτυξη της περαιτέρω χρήσης των ωκεανών και των θαλασσών για την προώθηση των ενεργειακών στόχων της ΕΕ.

Η δημιουργία *πολυτομεακών συνεργατικών σχηματισμών*⁹ συμβάλλει σημαντικά στην ολοκλήρωση των επιχειρήσεων και στην ανταγωνιστικότητα στον θαλάσσιο τομέα. Οι σχηματισμοί αυτοί είναι καίριας σημασίας για τη διατήρηση της θαλάσσιας τεχνογνωσίας της Ευρώπης και συνεπώς θα καταλάβουν κεντρική θέση στη θαλάσσια πολιτική. Η συνεργασία δημόσιου/ιδιωτικού τομέα όσον αφορά τα κέντρα θαλάσσιας αριστείας προσφέρει επίσης ένα καλό πλαίσιο που θα επιτρέψει την πλήρη κατανόηση και τον προγραμματισμό των αλληλεπιδράσεων μεταξύ διαφορετικών κλάδων και τομέων.

⁵ Όπως η πρωτοβουλία «Waterborne Platform» και LeaderShip 2015.

⁶ Σύμφωνα με την Διεθνή Ένωση Παραγωγών Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου (OGP) 40% του πετρελαίου και 60% του φυσικού αερίου που καταναλώνονται σήμερα στην Ευρώπη αντλούνται στην ανοιχτή θάλασσα.

⁷ Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Ενεργειακή και θαλάσσια πολιτική»: εξασφάλιση μιας καλύτερης σχέσης»

⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Μια ενεργειακή πολιτική για την Ευρώπη COM(2007) 1.

⁹ Βλ. το έγγραφο εργασίας που προσαρτάται στην παρούσα ανακοίνωση.

- **Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τη διαμόρφωση πολυτομεακών συνεργατικών σχηματισμών και περιφερειακών κέντρων θαλάσσιας αριστείας (maritime excellence) και θα προωθήσει ένα ευρωπαϊκό δίκτυο συναφών προς τη θάλασσα συνεργατικών σχηματισμών.**

Στόχος της Επιτροπής επίσης είναι η αύξηση του αριθμού και της ποιότητας των θέσεων εργασίας στη θάλασσα για τους ευρωπαίους πολίτες. Η μείωση στην απασχόληση στα ναυτικά επαγγέλματα εμπνέει ανησυχία και πρέπει να αντιστραφεί, καθώς η εμπειρία των ναυτικών είναι σημαντικότερη και για τις θέσεις εργασίας στην ξηρά.

Η βελτίωση των πολιτικών στελέχωσης και των εργασιακών συνθηκών (περιλαμβανομένης της υγείας και της ασφάλειας), ενισχυμένη από μια συνδυασμένη προσπάθεια από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς και από ένα αποτελεσματικό ρυθμιστικό πλαίσιο το οποίο θα λαμβάνει υπόψη το παγκόσμιο πλαίσιο της ναυτιλίας είναι απαραίτητες προϋποθέσεις εάν επιθυμούμε να προσελκύσουμε τους Ευρωπαίους στον τομέα αυτό. Η Επιτροπή υποστηρίζει πλήρως τον κοινωνικό διάλογο όσον αφορά την ενσωμάτωση της σύμβασης της ΔΟΕ (ILO) για τα πρότυπα ναυτικής εργασίας στην κοινοτική νομοθεσία. Η Επιτροπή θα προωθήσει επίσης το σχεδιασμό ενός συστήματος το οποίο θα προσφέρει στους ευρωπαίους περισσότερες και ευρύτερες προοπτικές για σταδιοδρομία σε συναφείς προς τη θάλασσα συνεργατικούς σχηματισμούς. Αυτό θα οδηγήσει στη διεύρυνση του πεδίου των ναυτιλιακών σπουδών και στην αναβάθμιση των προσόντων και των δεξιοτήτων που συνδέονται με τα θαλάσσια επαγγέλματα.

• Η Επιτροπή:

- **Θα επανεξετάσει, σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, τους τομείς εργατικού δικαίου της κοινοτικής νομοθεσίας από τους οποίους εξαιρούνται οι συναφείς με τα θαλάσσια επαγγέλματα τομείς¹⁰;**
- **Θα προωθήσει τη δημιουργία ενός πιστοποιητικού θαλάσσιας αριστείας.**

Παρά τις προσπάθειες που κατεβλήθησαν στο παρελθόν, η αυξημένη οικονομική δραστηριότητα στις ακτές και στις θάλασσες της Ευρώπης είχε ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση της ποιότητας του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Η Επιτροπή έχει ήδη προτείνει μια Ευρωπαϊκή Θαλάσσια Στρατηγική η οποία περιλαμβάνει οδηγία¹¹ για την ανάσχεση και την αντιστροφή αυτής της τάσης και για τη δημιουργία ενός πλαισίου κοινοτικής δράσης με στόχο την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης του θαλάσσιου περιβάλλοντος σε ένα πλαίσιο αειφόρου ανάπτυξης.

Το πρόβλημα επιδεινώνεται λόγω των σοβαρών επιπτώσεων που ενδέχεται να έχει η κλιματική αλλαγή στις παράκτιες περιφέρειες. Η αποθήκευση άνθρακα στο θαλάσσιο υπέδαφος αποτελεί καινοτόμο δραστηριότητα η οποία θα μπορούσε, ενδεχομένως, να περιορίσει την κλιματική αλλαγή. Η ΕΕ πρέπει να παραμείνει στην κορυφή αυτής της τεχνολογίας, προσφέροντας ένα συνεκτικό πλαίσιο πολιτικής για την πλήρη αξιοποίηση αυτής της δυναμικής.

¹⁰ Ανακοίνωση για την επανεκτίμηση του ρυθμιστικού και κοινωνικού πλαισίου της ΕΕ για περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας στη θάλασσα COM(2007) 591.

¹¹ COM(2005)504 τελικό και COM(2005)505.

Για το σκοπό αυτό πρέπει να επιτευχθούν οι στόχοι της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ και ιδιαίτερα η οδηγία για τα ενδαιτημάτα¹² και η προτεινόμενη οδηγία για τη θαλάσσια στρατηγική. Συναφές ως προς το στόχο αυτό είναι και το κοινοτικό κεκτημένο όσον αφορά τη θαλάσσια ασφάλεια και την πρόληψη της ρύπανσης που οφείλεται στα πλοία. Η ταχεία έγκριση των προτάσεων που περιέχονται στην 3^η δέσμη μέτρων για την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας θα συμβάλει σημαντικά σε αυτό το κεκτημένο.

• **Η Επιτροπή:**

- Θα ξεκινήσει δοκιμαστικά μέτρα για τη μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και για την προσαρμογή σε αυτή στις παράκτιες περιφέρειες·
- Θα στηρίζει ενεργά τις προσπάθειες που θα καταβληθούν σε διεθνές επίπεδο για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που οφείλεται σε πλοία και θα υποβάλει προτάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο εφόσον δεν σημειωθεί πρόοδος στις προσπάθειες αυτές·
- Θα στηρίζει ενεργά τις προσπάθειες που θα καταβληθούν σε διεθνές επίπεδο για τη μείωση των εκπομπών αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου από πλοία και εφόσον δεν σημειωθεί πρόοδος στις προσπάθειες αυτές, θα εξετάσει το ενδεχόμενο της λήψης μέτρων από την ΕΕ για την αντιμετώπιση του προβλήματος·
- Λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το έργο που επιτελείται σήμερα σε διεθνές επίπεδο, θα υποβάλει προτάσεις για τη διάλυση των πεπαλαιωμένων πλοίων κατά τρόπο αποτελεσματικό, ασφαλή και περιβαλλοντικά βιώσιμο.

Στη διαχείριση της αλιείας πρέπει να ληφθεί περισσότερο υπόψη η ευημερία των παράκτιων κοινοτήτων, του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της αλληλεπίδρασης της αλιείας με άλλες δραστηριότητες. Η αποκατάσταση των αποθεμάτων θα επιδιωχθεί ενεργά. Για το σκοπό αυτό θα απαιτηθούν εμπεριστατωμένα επιστημονικά στοιχεία και ενίσχυση της στροφής προς τον πολυετή προγραμματισμό. Η Επιτροπή θα λάβει μέτρα ώστε να διασφαλίσει ότι η Κοινή Αλιευτική Πολιτική συνάδει με την προσέγγιση με βάση το οικοσύστημα, σύμφωνα με τη Στρατηγική για το Θαλάσσιο Περιβάλλον και θα καταβάλει προσπάθεια για την εξάλειψη της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας στα ύδατά της και στην ανοικτή θάλασσα.

Η διαχείριση των αλιευτικών αποθεμάτων σε μέγιστη βιώσιμη απόδοση θα προσφέρει ένα καλύτερο μέλλον για την ευρωπαϊκή αλιευτική κοινότητα και θα εξασφαλίσει τη συμβολή τους στην ασφάλεια των τροφίμων στην Ευρώπη· αυτό αναμένεται να έχει επιτευχθεί έως το 2015 σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που έχουν ληφθεί σε διεθνές επίπεδο.

Η βελτίωση της ασφάλειας των αλιέων στην εργασία πρέπει επίσης να εξεταστεί στο ευρύτερο πλαίσιο των συνθηκών εργασίας και της κοινωνικής πολιτικής που αφορούν τα θαλάσσια επαγγέλματα και η εμπειρία των αλιέων καθώς και η γνώση της θάλασσας πρέπει να αξιοποιηθούν προς όφελος του συνόλου της κοινωνίας.

¹² Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21^{ης} Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών ενδαιτημάτων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

Η ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας με στόχο την ανταπόκριση της στην αυξημένη ζήτηση αλιευτικών προϊόντων σε παγκόσμιο επίπεδο πρέπει να επιτευχθεί εντός ενός ρυθμιστικού πλαισίου το οποίο θα ενθαρρύνει την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία και θα εξασφαλίζει συμβατότητα με τα υψηλά πρότυπα που ισχύουν όσον αφορά το περιβάλλον και την υγεία.

- Η Επιτροπή:

- Θα λάβει αυστηρά μέτρα με στόχο την εξάλειψη των απορρίψεων¹³ και των καταστρεπτικών μεθόδων αλιείας όπως είναι η αλιεία στην ανοικτή θάλασσα με τράτες βυθού σε ευαίσθητα ενδιαιτήματα¹⁴;
- Θα λάβει αυστηρά μέτρα για την εξάλειψη της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας¹⁵;
- Θα προωθήσει την ανάπτυξη ενός περιβαλλοντικά ασφαλούς κλάδου υδατοκαλλιέργειας στην Ευρώπη.

4.2. Θεμελίωση της θαλάσσιας πολιτικής στη βάση της γνώσης και της καινοτομίας:

Η θαλάσσια επιστήμη, τεχνολογία και έρευνα είναι καίριας σημασίας στοιχεία για την αειφόρο ανάπτυξη θαλάσσιων δραστηριοτήτων.

Προσφέροντάς μας μεγαλύτερη κατανόηση των επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στα θαλάσσια συστήματα, η επιστημονική έρευνα και τεχνολογία προσφέρουν λύση για την αποσύνδεση της ανάπτυξης των θαλάσσιων δραστηριοτήτων από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

Η ενίσχυση της διεπιστημονικής προσέγγισης στη θαλάσσια επιστήμη μπορεί να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε καλύτερα τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των θαλάσσιων δραστηριοτήτων και κατά συνέπεια να αποτελέσει απαραίτητο παράγοντα της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής. Η προσέγγιση αυτή είναι επίσης καίριας σημασίας εάν επιθυμούμε την σε μεγαλύτερο δυνατό βαθμό πρόβλεψη και μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Η έρευνα στον τομέα της θάλασσας και της ναυτιλίας είναι δαπανηρή: συνεπώς δεν υπάρχει περιθώριο για αναποτελεσματικότητα. Για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των πόρων της Ευρώπης πρέπει να καταστρωθεί μια σαφής στρατηγική η οποία θα συνδέει πολιτικές και ερευνητικές προτεραιότητες, θα αντιμετωπίζει διατομεακά προκλήσεις, θα μεγιστοποιήσει τις συνέργειες μεταξύ των προσπαθειών των κρατών μελών και της Κοινότητας, θα αποφεύγει τυχόν επαναλήψεις επικάλυψη και θα βελτιώνει το διάλογο μεταξύ των ενδιαφερόμενων παραγόντων. Η Ευρώπη πρέπει επίσης να διερευνήσει πώς μπορεί να συμβάλλει καλύτερα η έρευνα στην καινοτομία και πώς να μετατρέψει πιο αποτελεσματικά τη γνώση και τις δεξιότητες σε βιομηχανικά προϊόντα και υπηρεσίες.

¹³ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Πολιτική μείωσης ανεπιθύμητων παρεμπιπτόντων αλιευμάτων και εξάλειψης των απορρίψεων στην ευρωπαϊκή αλιεία COM(2007) 136.

¹⁴ Ανακοίνωση και πρόταση για κανονισμό προβλέπεται για τις 17 Οκτωβρίου.

¹⁵ Ανακοίνωση και πρόταση για κανονισμό προβλέπεται για τις 17 Οκτωβρίου.

Η ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού δικτύου Θαλάσσιων παρατηρήσεων και δεδομένων¹⁶ θα αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για την υλοποίηση αυτής της στρατηγικής.

- **Η Επιτροπή:**

- Θα παρουσιάσει μια συνεκτική Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την έρευνα στον τομέα της θάλασσας και της ναυτιλίας το 2008.
- Θα ξεκινήσει κοινές διατομεακές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων βάσει του 7ου ερευνητικού προγράμματος πλαισίου για την προώθηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης και για τη βελτίωση της κατανόησης των θαλάσσιων ζητημάτων.
- Θα ενισχύσει την έρευνα με στόχο την πρόβλεψη, τον περιορισμό και την προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις συναφείς προς τη θάλασσα δραστηριότητες, στο θαλάσσιο περιβάλλον, στις παράκτιες ζώνες και στα νησιά.
- Θα στηρίζει τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής εταιρικής σχέσης για τη θαλάσσια επιστήμη με στόχο έναν εναρμονισμένο διάλογο μεταξύ της επιστημονικής κοινότητας, της βιομηχανίας και των φορέων χάραξης πολιτικής.

4.3. Παροχή της υψηλότερης ποιότητας ζωής στις παράκτιες περιοχές

Η αύξηση του πληθυσμού στις παράκτιες περιφέρειες και στα νησιά αντιστοιχεί στο διπλάσιο του κοινοτικού μέσου όρου την τελευταία δεκαετία. Οι παράκτιες κοινότητες αποτελούν επίσης τον προορισμό της πλειονότητας των τουριστών στην Ευρώπη, καθιστώντας ιδιαίτερα έντονη την ανάγκη συμβιβασμού της οικονομικής ανάπτυξης, της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της ποιότητας ζωής σε αυτές τις περιφέρειες.

Οι περιφερειακές αρχές και οι παράκτιες κοινότητες έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη ρύθμιση των παράκτιων και θαλάσσιων δραστηριοτήτων. Η Επιτροπή των Περιφερειών, οι παράκτιες περιφέρειες και τα δίκτυά τους αποτελούν συνεπώς πολύ σημαντικούς εταίρους για την ανάπτυξη μιας Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής στην ΕΕ.

Οι λιμένες και οι συναφείς προς τη θάλασσα κλάδοι αυτών των περιοχών έχουν στρατηγική σημασία για την Ευρώπη στο σύνολό της. Παράγουν σημαντικές υπηρεσίες για την ενδοχώρα και λειτουργούν ως βάση για τον έλεγχο των θαλάσσιων συνόρων και των παράκτιων υδάτων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να ασκείται μεγάλη πίεση στις υποδομές, πίεση η οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την κατανομή των κοινοτικών πόρων. Οι παράκτιες περιφέρειες επηρεάζονται επίσης ιδιαίτερα από την κλιματική αλλαγή και η διαχείριση του κινδύνου μπορεί να έχει σημαντικότατο αντίκτυπο στον προϋπολογισμό και στην οικονομία τους.

Η θάλασσα είναι καθοριστική για τον παράκτιο και τον θαλάσσιο τουρισμό, που υπήρξε σημαντικός καταλύτης για την οικονομική ανάπτυξη στις παράκτιες περιφέρειες της

¹⁶ Βλ. τμήμα 3.2.3.

Ευρώπης. Η Επιτροπή, από κοινού με τους ενδιαφερόμενους φορείς, θα δραστηριοποιηθεί ακόμα περισσότερο στην ανάπτυξη μιας βιώσιμης πολιτικής για τον τουρισμό η οποία θα λαμβάνει υπόψη τον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό.

Υπάρχουν πηγές χρηματοδότησης αλλά οι ενδιαφερόμενοι φορείς ισχυρίζονται ότι δεν έχουν επαρκή πρόσβαση στις πληροφορίες. Η Επιτροπή θα επιδιώξει να μεγιστοποιήσει τη στήριξη θαλάσσιων σχεδίων σε παράκτιες περιφέρειες και νήσους, με βάση τα διαθέσιμα κοινοτικά μέσα χρηματοδότησης.

Η ανάγκη για βελτιωμένα κοινωνικοοικονομικά στοιχεία σχετικά με τους θαλάσσιους τομείς και τις παράκτιες περιφέρειες είναι επίσης σαφής, καθώς οι δυσκολίες ως προς την πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες περιορίζουν την ικανότητα των περιφερειακών ενδιαφερόμενων φορέων να αναπτύσσουν ορθολογικά, μακροπρόθεσμα σχέδια και επενδύσεις.

Η διαπεριφερειακή συνεργασία είναι επίσης απαραίτητη για την ανάπτυξη των παράκτιων περιφερειών της Ευρώπης, λόγω της ποικιλομορφίας και των ιδιαιτεροτήτων τους. Συνεπώς η Επιτροπή θα αξιοποιήσει πλήρως το Πρόγραμμα Εδαφικής Συνεργασίας με στόχο τη στήριξη της διαπεριφερειακής θαλάσσιας ανάπτυξης.

Οι ιδιαίτερα απομακρυσμένες περιφέρειες και τα νησιά υποφέρουν από σημαντικά οικονομικά μειονεκτήματα αλλά παρουσιάζουν σημαντικές προοπτικές στον τομέα των συναφών προς τη θάλασσα δραστηριοτήτων και της θαλάσσιας έρευνας. Οι τεράστιες θαλάσσιες ζώνες τους προσφέρουν υπηρεσίες οικοσυστήματος μεγάλου ενδιαφέροντος για την Ένωση. Η Επιτροπή θα προωθήσει, εντός του πλαισίου της πρόσφατης ανακοίνωσης για τις ιδιαίτερα απομακρυσμένες περιφέρειες της ΕΕ, τόσο την ανάπτυξη της θαλάσσιας δυναμικής τους όσο και τη συνεργασία τους με περιφερειακούς γείτονες.

- **Η Επιτροπή:**

- **Θα προωθήσει, στο πλαίσιο της μελλοντικής πρωτοβουλίας για τον τουρισμό, τον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό·**
- **Θα καταρτίσει μια βάση δεδομένων σχετικά με τη κοινοτική χρηματοδότηση διαθέσιμη για θαλάσσια προγράμματα και παράκτιες περιφέρειες και θα δημιουργήσει έως το 2009 βάση κοινωνικοοικονομικών δεδομένων για τους θαλάσσιους τομείς και τις παράκτιες περιφέρειες**
- **Θα προτείνει μια κοινοτική στρατηγική για την πρόληψη των καταστροφών υπογραμμίζοντας τους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένες οι παράκτιες περιφέρειες·**
- **Θα προωθήσει την ανάπτυξη της θαλάσσιας δυναμικής των ιδιαίτερα απομακρυσμένων περιφερειών και νησιών.**

4.4. Προώθηση του ηγετικού ρόλου της Ευρώπης σε διεθνής θαλάσσιες υποθέσεις

Η ΕΕ θα εργαστεί με στόχο την πιο αποτελεσματική διεθνή διακυβέρνηση των θαλάσσιων υποθέσεων και την αποτελεσματική επιβολή του διεθνούς ναυτικού δικαίου, προτρέποντας τα κράτη μέλη να επικυρώσουν τις συναφείς συμφωνίες. Θα προωθήσει το συντονισμό των ευρωπαϊκών συμφερόντων σε κείριας σημασίας διεθνή φόρα.

Η πρόσβαση των Ευρωπαϊκών θαλάσσιων βιομηχανιών και υπηρεσιών σε διεθνείς αγορές, η αειφόρος επιστημονική και εμπορική εκμετάλλευση των βαθέων υδάτων, η προστασία της παγκόσμιας θαλάσσιας βιοποικιλότητας, η βελτίωση της ασφάλειας και προστασίας στη θάλασσα, οι συνθήκες εργασίας, η μείωση της ρύπανσης των πλοίων και η καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων στα διεθνή ύδατα θα αποτελούν τις εξωτερικές προτεραιότητες της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής της Ένωσης.

Θα δοθεί επίσης προσοχή στις γεωπολιτικές επιπτώσεις λόγω της κλιματικής αλλαγής. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα παρουσιάσει το 2008 έκθεση σχετικά με στρατηγικά θέματα που συνδέονται με τον Αρκτικό Ωκεανό.

Οι θαλάσσιες υποθέσεις θα αποτελούν τακτικό θέμα συζήτησης με τους εταίρους της ΕΕ οι οποίοι έχουν ήδη λάβει μέτρα υπέρ μιας ολοκληρωμένης θαλάσσιας προσέγγισης, όπως είναι η Αυστραλία, ο Καναδάς, η Ιαπωνία, η Νορβηγία και οι ΗΠΑ, καθώς και με άλλους εταίρους όπως είναι η Βραζιλία, η Κίνα, η Ινδία και η Ρωσία.

Η ΕΕ θα αναπτύξει επίσης την από κοινού ευθύνης αρχή όσον αφορά τις θάλασσες που μοιράζεται με τους εγγύτερους γείτονές της. Συγκεκριμένα, θα υποβάλει προτάσεις για ενισχυμένη συνεργασία όσον αφορά τη διαχείριση της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας. Θα προωθήσει τη συνεργασία σε θαλάσσια ζητήματα στο πλαίσιο της Βόρειας Διάστασης (Northern Dimension) της πολιτικής εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ και θα εντάξει τα θαλάσσια ζητήματα στην ατζέντα συνεργασίας της ΕΕ με αναπτυσσόμενα κράτη, περιλαμβανομένων των αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών κρατών. Στο πλαίσιο αυτό θα στηρίξει την αύξηση της ικανότητας των αναπτυσσόμενων χωρών έτσι ώστε να αφομοιώσουν και να εφαρμόσουν τη θαλάσσια πολιτική και το δίκαιο της θάλασσας.

Η Επιτροπή θα προτείνει μια συμφωνία εφαρμογής της Συμβάσεως των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θαλάσσης (UNCLOS)¹⁷ σχετικά με τη θαλάσσια βιοποικιλότητα σε τομείς πέρα από την εθνική δικαιοδοσία και θα εργαστεί με στόχο την επιτυχή ολοκλήρωση διεθνών διαπραγματεύσεων σχετικά με θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές στην ανοικτή θάλασσα.

- **Η Επιτροπή:**

- **Θα προωθήσει τη συνεργασία στο πλαίσιο της πολιτικής για τη διεύρυνση και τη Ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας καθώς και στο πλαίσιο της Βόρειας Διάστασης για την κάλυψη θεμάτων θαλάσσιας πολιτικής και διαχείρισης κοινών θαλασσών·**
- **Θα προτείνει μια στρατηγική για την εξωτερική προβολή της Θαλάσσιας Πολιτικής της Ένωσης μέσω ενός διαρθρωτικού διαλόγου με σημαντικούς εταίρους.**

4.5. Αύξηση της προβολής της θαλάσσιας Ευρώπης

Οι ενδιαφερόμενοι φορείς δήλωσαν ρητά ότι η διαδικασία ανάπτυξης της θαλάσσιας πολιτικής της ΕΕ ήταν χρήσιμη από την άποψη ότι αύξησε τη συνειδητοποίηση του κοινού όσον αφορά την αξία της θαλάσσιας οικονομίας και κληρονομιάς και δημιούργησε ένα αίσθημα επιδίωξης κοινού σκοπού και κοινής ταυτότητας στους ενδιαφερόμενους φορείς.

¹⁷ Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θαλάσσης .

Η ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική πρέπει να επιδιώκει την αύξηση της προβολής της θαλάσσιας Ευρώπης και τη βελτίωση της εικόνας των θαλάσσιων δραστηριοτήτων και των ναυτικών επαγγελμάτων.

Πρέπει επίσης να προωθεί τη θαλάσσια κληρονομιά της Ευρώπης, υποστηρίζοντας τις θαλάσσιες κοινότητες, περιλαμβανομένων και των πόλεων-λιμανιών και των παραδοσιακών αλιευτικών κοινοτήτων, των παραδοσιακών εργαλείων και δεξιοτήτων τους και να προωθεί την ανάπτυξη πιο στενών μεταξύ τους σχέσεων και να αυξάνει τη γνώση και την προβολή τους.

- **Η Επιτροπή:**

- **Θα επεξεργαστεί έναν Ευρωπαϊκό Άτλαντα των θαλασσών που θα αποτελεί εκπαιδευτικό εργαλείο και μέσο ανάδειξης της κοινής θαλάσσιας κληρονομιάς μας·**
- **Θα προτείνει τον ετήσιο εορτασμό της Ευρωπαϊκής Θαλάσσιας Ημέρας από το 2008, με στόχο την αύξηση της προβολής των θαλάσσιων ζητημάτων και την προώθηση δεσμών μεταξύ οργανώσεων διαφύλαξης της θαλάσσιας κληρονομιάς, μουσείων και ενυδρείων.**

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2007 εξέφρασε την πλήρη ικανοποίησή του για την ευρεία συζήτηση που έλαβε χώρα στην Ευρώπη σχετικά με τη μελλοντική θαλάσσια πολιτική. Αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων κάλεσαν την Επιτροπή να καταστρώσει ένα Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης το οποίο θα υποβληθεί τον Οκτώβριο. Λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της επικουρικότητας, το εν λόγω Σχέδιο Δράσης αποσκοπεί στο να διερευνήσει τη δυναμική της θαλάσσιας οικονομικής δραστηριότητας κατά περιβαλλοντικά βιώσιμο τρόπο.

Μέσω της παρούσας ανακοίνωσης και του συνημμένου Σχεδίου Δράσης η Επιτροπή ανταποκρίνεται σε αυτό το αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις που εκφράστηκαν από τα υπόλοιπα θεσμικά όργανα της ΕΕ, από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών, τα κοινοβούλια και από μεγάλο αριθμό ενδιαφερόμενων φορέων.¹⁸

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο των Υπουργών και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, τις εθνικές και περιφερειακές αρχές και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς να ανταποκριθούν διορατικά σε αυτή την πολιτική.

¹⁸ Βλ. για λεπτομέρειες τα Συμπεράσματα από τη διαβούλευση για μια Ευρωπαϊκή Θαλάσσια Πολιτική, COM(2007) 574 της 10.10.2007